

12

Oslo, 19/4 1941 Den 9. april ble en strålende bekreftelse på at det norske folk står samlet mot quislingene og den tyske undertrykkelse.

Vi fastslår at dagen landet over ble oppfattet som en nasjonal sørgedag. I alle byer var det stilhet mellom kl. 14 og 14.30. Demonstrasjonen virket meget sterkt i seg selv, og enda sterkere fordi dagen var den travle onsdag før påsken.

Ved de store bedrifter i Oslo, bl.a. ved Akers mek. Verksted, var det en halv times arbeidsstans. Trafikken i gatene stanset helt opp. Sjøfører stoppet bilene og forlot dem den halve timen. På Grønlandsleret så man at folk som ennå var ute i gatene, gikk inn i portrum og oppholdt seg der til klokka var blitt 14.30. Det samme kunne en se i andre gater. Handelen i butikkene stilnet. En del nazister og sivile tyskere demonstrerte på Karl Johan og med sitt tyske språk og fremmede hilsen forsterket de inntrykket av folkemeningen. Om kvellen var det sparsomt uteliv i byen, restaurantene sto praktisk talt folketomme.

Den faste og virkningsfulle måten folket optrådte på 9. april virket som en folkeavstemning.

xxx

Når det gjeller 1. mai bør gamle organisasjonskamerater bli enig om å møtes i hjemmene og snakke sammen om gammelt og nytt. 1. mai har jo gjennom mer enn 50 år vært den store kamp- og festdag for arbeiderne. Mange av de merkesakene som ble reist den dager ble etterhvert gjennomført, og når en ser tilbake på 1. mai-dagens historie viser den mer enn noe annet hvor stor betydning det har at arbeiderne står samlet, og at de har frihet til å arbeide for sine saker. Den friheten er foreløpig blitt tatt fra oss, og det er heller ikke grunnlag for noen offentlige festligheter eller demonstrasjoner. Men derfor skal en ikke slippe dagen av syne. Den bør nyttes til å styrke gammelt kameratskap og gi hverandre nytt håp og ny tru.

xxx

I Oslo har nazistene enda ikke greidd å få sammen et byråd. Det har vært meningen at rådet skulle bestå av 28 medlemmer med personlige varamenn. Men disse 56 har det etter over 3 måneders iherdig strev ikke vært mulig å finne. Ingen av de tidligere bystyremedlemmer er villig til å la seg bruke. I mangel av byråd har ordfører og varaordfører nå to ganger i uken konferanser med rådmennene. Disse konferansene trenger de sikkert hardt til. Ordføreren har forresten anskaffet seg en politisk sekretær, en med kommunen og kommunale spørsmål fullkommen ubekjent herre ved navn Storhaug. Det er vel overflødig å fortelle at han er N.S. mann.

Kommunefunksjonærene i Oslo har vist en beundringsverdig fast holsning overfor presset fra N.S. Henimot 100 prosent har avvist pålegget om å gå positivt inn for N.S. Svarene fra kommunefunksjonærene er kommet inn til kst. Hagelins departement i store pakker og har etterhvert gått uåpnet i fyren! Etter den første gjennomgåelsen har departementet fått klart for seg at funksjonærene alle sto på samme standpunkt og ikke funnet noen grunn til å konstatere det endelige resultat. Det ble i lengden for ubehagelig å åpne svarene og finne det samme svaret hos praktisk talt hver eneste funksjonær.

Blant ungdommen er det stor stemning for å komme seg over til Sverige og derfra videre for å delta i krigen mot tyskerne. Det er også blitt kjent at en del er kommet seg over grensen. Men de som er kommet over, er blitt gående i Sverige og kommer ikke videre. De har således reist forgjeves og kommer hverken fram eller tilbake. Det er grunn til å advare mot at andre gir seg ut på en slik reise, ikke minst fordi de kan gjøre større nytte for seg hjemme i Norge, hvor det både nå og senere blir bruk for alle gode nasjonale krefter, ikke minst ungdommen.

xxx

Fra flere bygder på Østlandet kommer det meldinger om utmeldelser av N.S. Det er således tilfelle i Østfold, Hedmark og Gudbrandsdalen. Det viser seg at det er folk som kom med like etter 9. april som nå forlater quislingpartiet. Årsakene er forskjellige. Det er misnøye med gjells- og jordbrukspolitikken, med tyskernes rekvisisjoner av hester, høy og halm. En av årsakene oppgis også å være, at det er kommet folk med som er allminnelig foraktet i bygda. I Oslo har det utover vinteren vært en del utmeldelser, og mange av dem som er blitt tvunget eller skremt inn i partiet på et tidligere tidspunkt vil gjerne komme seg løs fra dette kompromitterende medlemskap. Dette er således i utpreget grad tilfelle i politiet, hvor de aller fleste som ble truet inn har meldt seg ut igjen. Det er grunn til å slå fast at N.S. ikke har vunnet terreng, hverken i bygd eller by.

xxx

N.S. feiret årsdagen for sitt forrederi blant annet ved å sende ut et "festnummer" av "Fritt Folk". De reklamerte med at numret ble trykt i 110000 eksemplarer. Opplaget var i virkeligheten ikke en gang det halve. Og en vesentlig del av det ble delt ut gratis i Oslo. De som hadde jobben med å distribuere bladet fikk imidlertid overalt en mottagelse som tydelig viser hvordan skikkelige folk ser på N.S. og "riksorganet". I leiegårdene på f. eks. Sagene og Torshov fikk budene de fleste steder slengt avisene etter seg, eller folk gikk rett bort i søppelsjaktene med dem. Det er ellers, på tross av all heseblående reklame og det press som utøves vanskelig for næziene å få bladet utbredt. Av det lille opplaget som trykkes går det vesentlige ut til offentlige kontorer o.l. som tvinges til å abonnere.

xxx

Det norske arbeiderpartis kommunalsekretær, Bjarne Borgan, er arrestert. Han ble satt inn i fengsel onsdag 9. april.